

Relationship between Financial Socialization and Financial Well-being and Intermediary Role of Financial Security

Alireza Hooshmandi¹, Omid Pourheidari², Amir Hosein Taebi Noghondari³

Received: 2024/01/08

Accepted: 2024/03/05

Research Paper

Extended Abstract

Background and Purpose: This research aims to investigate the relationship between financial socialization and financial well-being, considering the mediating role of financial security.

Methodology: It is a survey application. Structural equation method (SEM) and AMOS software and SPSS software were used for data analysis. Also, the maximum likelihood estimation (MLE) method has been used to estimate the value of unknown parameters. The questionnaire consists of two parts. The first part is devoted to demographic questions such as age, gender, education, type of investment analysis (fundamental, technical) and city of residence. The second part is related to measuring the independent variable of financial socialization, which consists of four dimensions, including parents' dimension, 3 questions; peer dimension, 3 questions; After social networks, 3 questions and after educational institutions, 7 questions; Sally's (2015) questionnaire was used. The mediating variable of financial security including 4 questions from the Dari questionnaire (2022) and the dependent variable of financial well-being including 7 questions (made by the researcher) were used in the form of a five-point Likert scale.

Findings: The results of the research indicate that there is a positive and significant relationship between financial socialization and financial well-being. On the other hand, with the mediation of financial security, there is a positive and significant relationship indirectly between these two variables. The findings state a positive and significant relationship between financial socialization and financial security and between financial security and financial well-being. The path coefficients indicate that the intensity of the relationship between financial security and financial well-being is 65%.

According to the software output, from the point of view of inferential statistics, the relationship between financial socialization and financial well-being is positive and significant at the level of 1 percent, and its path coefficient is 0.38, which shows that the first

1. Ph.D. Student of Accounting, Kerman Branch Islamic Azad University, Kerman, Iran
(Email: hoosh2023.ali@gmail.com)

2. Professor of Accounting Department, Faculty of Economics and Management, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran (Corresponding author) (Email: opourheidari@uk.ac.ir)

3. Assistant Professor of Department of Accounting, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran
(Email: taebi@iauk.ac.ir)

hypothesis is not rejected. The second hypothesis of the relationship between financial socialization and financial security is positive and significant at 1%, and its path coefficient is 0.33. This hypothesis is also accepted. The third hypothesis of the relationship between financial security and financial well-being is positive and significant at the 1% level; its path coefficient is 0.65, which is also acceptable. For the fourth hypothesis explaining the relationship between financial socialization and financial well-being under financial security, the three conditions explained earlier must be met. In contrast, the coefficient of the path of financial socialization with financial well-being in the presence of the mediating variable of financial security is 30. We conclude that there is a mediator. To know how many percent of the mediating variable, i.e., financial security, explains the relationship between financial socialization and financial well-being, the variance inclusion formula (VAF) was used in. According to this formula, its coefficient is 0.36. First, we multiply the path coefficients a and b together, put it in the denominator, and add the direct path coefficient to it. 0.0 is complete mediation; if it is less than 0.2, there is no mediation. Here is the partial mediator.

Discussion: The present study has explained the psychological concept of financial security in building the relationship between financial socialization and financial well-being using behavioral finance principles. The results of this research have provided valuable information for people to identify and understand different psychological characteristics, which can lead to the creation of satisfactory and safe investments so that people can protect their investments from various risks with more peace of mind. According to the first hypothesis, financial socialization increases financial well-being. The more financial socialization is through understanding, literacy, skills and primary and secondary education, the better a person can make decisions about their financial issues, and this will not only prevent possible abuses, but also improve people's living standards and well-being, which are components of well-being will increase. This will increase investors' confidence in the capital market and people will be more willing to invest. According to the result derived from the second hypothesis, increasing financial socialization leads to greater financial security. Explaining that investors who have received favorable primary and secondary financial education have a more financial attitude, as a result, they have high financial security and are more risk-taking in investment. Also, the results of the third hypothesis showed that the increase in financial security increases the financial well-being of investors. It can be inferred in this way that people who have high financial security because they are familiar with the primary and secondary teachings, i.e. financial attitude, knowledge and behavior and in general with the process of financial socialization, and have been properly socialized. They have stronger financial understanding and reasoning regarding financial decisions and investments.

Keywords: Financial Socialization, Financial Well-Being, Financial Security

JEL Classification: G4, G41, G53, I12 .

ارتباط بین اجتماعی شدن مالی با بهزیستی مالی و نقش میانجی امنیت مالی

علیرضا هوشمندی^۱، امید پورحیدری^۲، امیرحسین تائبی نقندری^۳

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۱۵

چکیده

هدف این پژوهش بررسی ارتباط بین اجتماعی شدن مالی با بهزیستی مالی با توجه به نقش میانجی امنیت مالی است. روش پژوهش کاربردی از نوع پیمایشی است. بر همین اساس ۴۵۰ پرسش‌نامه به صورت برخط از سرمایه‌گذاران در بورس اوراق بهادار تهران دریافت و ۴۲۰ پرسش‌نامه پذیرفته شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش معادلات ساختاری (SEM) استفاده شده، و همچنین برای تخمین مقدار شاخص‌های ناشناخته از روش تخمین حداکثر درست‌نمایی (MLE) استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان داد که بین اجتماعی شدن مالی با بهزیستی مالی ارتباط مثبت و معناداری به صورت مستقیم و غیرمستقیم وجود دارد. از طرفی مدل کامل، برازش بهتری نسبت به مدل غیرمستقیم دارد که نشان دهنده میانجیگری امنیت مالی است؛ یعنی امنیت مالی ارتباط بین اجتماعی شدن مالی و بهزیستی مالی را به صورت جزئی توضیح داده است. پژوهش حاضر با استفاده از اصول مالی رفتاری، مفهوم روان‌شناختی امنیت مالی را در ساخت رابطه بین اجتماعی شدن مالی و بهزیستی مالی را توضیح داده است. نتایج این پژوهش، اطلاعات ارزشمندی را برای افراد در شناسایی و درک ویژگی‌های مختلف روان‌شناختی ارائه کرده است که می‌تواند منجر به ایجاد سرمایه‌گذاری‌های رضایت‌بخش و ایمن شود تا افراد بتوانند در سایه آرامش خاطر بیشتری سرمایه‌گذاری‌های خودشان را از ریسک‌های مختلف محافظت کنند.

کلید واژها: اجتماعی شدن مالی، بهزیستی مالی، امنیت مالی

طبقه‌بندی موضوعی: G4, G41, G53, I12

۱. دانشجوی دکتری رشته حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی کرمان، کرمان، ایران (Email: hoosh2023.ali@gmail.com)

۲. استاد گروه حسابداری، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران (نویسنده مسئول)

(Email: opourheidari@uk.ac.ir)

۳. استادیار گروه حسابداری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران (Email: taebi@iauk.ac.ir)

مقدمه

ظهور و تکامل مالی رفتاری با خود، انقلابی در صنعت مالی به ارمغان آورده است. با وجود تمام منابع و زیرساخت‌هایش، کسب‌وکار سرمایه‌گذاری اغلب به‌واسطه مسائل نگرشی و روان‌شناختی منجر به هدر رفت منابع و سرمایه‌گذاری‌های ناامیدکننده و ناکارآمد شده و ضرر و زیان سرمایه‌گذاران را افزایش داده و از طرفی این منابع که باید در جای درست خودش سرمایه‌گذاری شده و باعث رشد اقتصادی کشور شود، متأسفانه به دلیل عدم تقارن اطلاعاتی، باعث اتلاف منابع و سوءاستفاده‌های گسترده در این زمینه شده است (برون و برون^۱، ۲۰۰۸). بسیاری از محققان امور مالی رفتاری معتقدند که مطالعه جنبه‌های مختلف روان‌شناسی می‌تواند زمینه‌هایی را که در دنیای مالی مشکل‌ساز باقی می‌مانند؛ روشن کند (ویرجینی و راثو^۲، ۲۰۱۷). در این تحقیق به منظور بررسی مشکلات پیچیده روان‌شناختی که یکی از موانع بازار سرمایه محسوب شده و از طرفی این بازار به عنوان منبع کسب درآمد دوم افراد معرفی شده، ریشه در عدم دانش، عدم تقارن اطلاعاتی و عدم اطمینان سرمایه‌گذاران دارد. در همین راستا بسیاری از کشورها با صرف هزینه‌های زیاد، آموزش و مهارت کافی را در اختیار سرمایه‌گذاران قرار دادند، اما نتایج مطلوبی به‌واسطه این سوگیری‌ها نگرفتند (میندرا و مویا^۳، ۲۰۱۷). پژوهش حاضر با استفاده از اصول مالی رفتاری، مفهوم امنیت مالی را در ساخت رابطه بین اجتماعی شدن مالی با بهزیستی مالی به کار می‌گیرد که می‌تواند نتایج و اطلاعات ارزشمندی را در شناسایی و درک ویژگی‌های مختلف به سرمایه‌گذاران ارائه کند و منجر به بهبود سرمایه‌گذاری آنان شود. این موضوع و همچنین فقدان تحقیقات کافی درباره آن، انگیزه‌ای را در نویسندگان این مقاله به وجود آورد تا به عنوان اولین پژوهش، ارتباط بین اجتماعی شدن مالی با بهزیستی مالی را با توجه به نقش میانجی امنیت مالی بررسی کنند.

اجتماعی شدن مالی یعنی اینکه به‌عنوان یک فرد، با دیدگاه‌ها و رفتارهای مالی خود، بر جامعه اطرافمان اثرگذار باشیم، در عین حال از تأثیرهای مالی دیگران نیز تأثیر بگیریم. این مفهوم به معنای پذیرش و تحقق ارزش‌های مالی در جامعه است و نشان‌دهنده همبستگی و تعاملات مالی بین افراد است. اجتماعی شدن مالی یعنی هر چه فرد به طور صحیح با پول و منابع مالی خود رفتار کند، تأثیر بزرگتر و قابل توجه‌تر در جامعه خواهد گذاشت (پاک و همکاران^۴، ۲۰۲۳). از سوی دیگر، فرد نیز از رفتار و تصمیم‌های مالی دیگران تأثیر مستقیمی دریافت خواهد کرد. بنابراین، اجتماعی شدن مالی یک فرایند دو طرفه است که نشان‌دهنده همبستگی و تأثیرپذیری بین فعالیتهای مالی فردی و جامعه است که می‌تواند بر بهزیستی مالی سرمایه‌گذاران تأثیر مثبت بگذارد. بهزیستی مالی نیز به حالت رفاه و وضعیت خوب اقتصادی یک فرد گفته می‌شود. داشتن درآمد مناسب، تأمین نیازهای اولیه، قابلیت پرداخت هزینه‌های زندگی روزمره و دسترسی به خدمات پایه از جمله عوامل تأثیرگذار بر بهزیستی مالی است که افراد پیوسته به دنبال آن هستند (شیائو و پورتو^۵، ۲۰۲۲).

مسئله اصلی اجتماعی شدن مالی با بهزیستی مالی این است که در جوامع مختلف، تفاوت‌های زیادی در سطح درآمد و ثروت وجود دارد که منجر به ایجاد نابرابری‌های اجتماعی می‌شود. این نابرابری‌ها باعث می‌شود که بخش‌های زیادی از جامعه به دلایل مختلف، از جمله فقر و عدالت اجتماعی محروم شوند. بهزیستی مالی نقش مهمی در رفع چنین نابرابری‌های اجتماعی دارد؛ اما چالش بزرگ و اساسی این است که چگونه بهزیستی مالی را به گونه‌ای طراحی کنیم که علاوه بر رفع فقر، تضمین کند که همه جامعه از فرصت‌های برابر استفاده نمایند (شی و همکاران^۶، ۲۰۲۳).

---

1. Brown & Brown
 2. Virigineni & Rao
 3. Mindra & Moya
 4. Pak et al.
 5. Xiao & Porto
 6. She et al.

با توجه به اینکه اجتماعی شدن مالی و بهزیستی مالی بخش‌های حیاتی سرمایه‌گذاران هستند، تلاش برای حفظ و تقویت آن‌ها بسیار حائز اهمیت است. در حقیقت، رابطه نزدیکی بین دو عامل یادشده وجود دارد و از طرفی پژوهش حاضر که جزء اولین پژوهش‌های این حوزه به شمار می‌آید، سعی در تحقیق درباره بعد دیگری از رفتارهای مذکور که امنیت مالی است، دارد. امنیت، بحثی کلی درباره پیگیری رهایی از تهدید است. در تعریف این مفهوم می‌توان گفت که امنیت مالی به معنای حفظ و تضمین منابع مالی و درآمد فرد است و برای هر فرد بسیار حائز اهمیت است. داشتن منابع کافی برای تأمین نیازهای روزانه، اولین سطح از امنیت را برای فرد فراهم می‌کند. همچنین امنیت مالی سطح اعتماد بیشتری را برای پاسخ‌گویی به رویدادهای زندگی و پیشرفت در یک جامعه مالی مدرن فراهم می‌کند (نن، ۲۰۲۰). بر طبق تئوری‌های روان‌شناختی بیشتر رفتارهای ما تحت تأثیر عوامل محیطی است که یادگیری را اصل مهم تغییر رفتار افراد می‌داند (بورک^۲، ۲۰۰۶) با توجه به این تئوری، هرچه افراد جامعه از نظر مالی آموزش‌های کافی دیده باشند، می‌توانند جهت سرمایه‌گذاری، ریسک‌های خود را که نشئت گرفته از مسائل رفتاری و نگرشی است کاهش دهند و از رفتارهای توده‌ای که معضل این روزهای بازار سرمایه به علت عدم تقارن اطلاعاتی است (هرچند بسیاری از مدیران و محققان در جهت مرتفع کردن آن تلاش می‌کنند)، جلوگیری کنند.

به هر صورت ارتباط بین اجتماعی شدن مالی و بهزیستی مالی یک موضوع جذاب و نو است که می‌تواند توجه بسیاری را به خود جلب کند. علی‌رغم اهمیت سطح بهزیستی مالی سرمایه‌گذاران، تاکنون تحقیقی در راستای شناخت دقیق‌تر این حوزه با هدف ارتقای آن برای افزایش حجم سرمایه‌گذاری‌ها، حضور سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه و به دنبال آن رونق این بازار در سطح داخلی و بین‌المللی صورت نپذیرفته است. ضمناً خلأ تحقیقاتی در خصوص بهزیستی مالی به‌منظور کارایی سرمایه‌گذاری در بازار داخلی و بین‌المللی به‌شدت احساس می‌شود. حال سؤال اصلی این است که آیا امنیت مالی می‌تواند ارتباط بین اجتماعی شدن مالی با بهزیستی مالی را توضیح دهد؟ این پژوهش می‌تواند دستاورد و ارزش افزوده علمی به شرح زیر داشته باشد:

نخست اینکه نتایج این مطالعه می‌تواند موجب بسط و غنای ادبیات مرتبط با حوزه مالی رفتاری شود. دوم اینکه نگاه سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه متفاوت خواهد شد و افراد راغب می‌شوند که وجوه مازاد خود را در این بازار سرمایه‌گذاری نمایند. سوم اینکه نتایج پژوهش می‌تواند ایده‌های جدیدی برای انجام پژوهش‌های آینده در زمینه سرمایه‌گذاری، پیشنهاد کند.

در ادامه به تعریف مبانی نظری و پیشینه پژوهش، روش‌شناسی پژوهش و درنهایت یافته‌ها و نتایج استخراج‌شده از این پژوهش پرداخته شده است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

اجتماعی شدن مالی

فرایندی که از طریق آن افراد، ارزش‌ها، قراردادهای اخلاق، هنجارها، دانش، خرد، رفتار و نگرش را کسب می‌کنند، اجتماعی شدن نامیده می‌شود (وارد^۳، ۱۹۷۴). اجتماعی شدن مالی به اشتراک گذاشتن دانش مالی بین افراد، همسالان، خانواده یا جامعه اشاره دارد (گودمنسون و دانس^۴، ۲۰۱۱). در گذشته تعریف اولیه از اجتماعی شدن مالی

1. Nene
2. Burke
3. Ward
4. Gudmunson & Danes

محدود به نوجوانان و جوانان بود (وارد، ۱۹۷۴). محققان در ارتباط با یادگیری اجتماعی نشان دادند که اکثر نگرش‌ها و رفتارهای مالی افراد از عوامل اجتماعی مانند اعضای خانواده، مربیان، همسالان، والدین، همکاران، آموزش رسمی و رسانه‌ها از طریق اجتماعی‌شدن مالی آموخته شده است (لبرون و کلی^۱، ۲۰۲۱؛ لی و همکاران^۲، ۲۰۲۳؛ کیم و همکاران^۳، ۲۰۱۷؛ پاک و همکاران^۴، ۲۰۲۳؛ پوچی^۵، ۲۰۲۳). والدین به‌عنوان مهم‌ترین عامل اجتماعی‌شدن در شکل دادن به عادات مالی فرزندان شناخته شده‌اند (اولا و یوشنگ^۶، ۲۰۲۰؛ نومالالا^۷، ۲۰۲۱، پینتو و همکاران^۸، ۲۰۰۵). مطالعه انجام‌شده شیم و همکاران^۹ (۲۰۱۵)، تأیید می‌کند که بحث در مورد مسائل مالی با فرزندان، دانش آن‌ها را در مورد امور مالی بهبود می‌بخشد و بر نحوه مدیریت مالی آن‌ها در آینده به‌عنوان افراد مستقل تأثیر می‌گذارد. تعداد فزاینده‌ای از بزرگسالان در آینده از نظر مالی دچار مشکل می‌شوند که با رفاه در بسیاری از زمینه‌های زندگی ارتباط منفی دارد (سریدو و دینانات^{۱۰}، ۲۰۱۶). بسیاری از افراد مسن به دلیل وضعیت مالی نامناسب از جانب فرزندان و نزدیکان طرد می‌شوند و این خود یکی از مشکلات در سنین بالا است (دی جان و همکاران^{۱۱}، ۲۰۲۳؛ وو و همکاران^{۱۲}، ۲۰۲۳). علاوه بر این، بسیاری از بزرگسالان فاقد دانش و مهارت‌های مالی اولیه هستند. بنابراین، ضروری است که ما رفاه مالی بزرگسالان را بهبود بخشیم. یکی از راه‌هایی که می‌توان این کار را انجام داد از طریق بهبود اجتماعی‌شدن مالی است (لی برون و همکاران^{۱۳}، ۲۰۲۲؛ ماری لین^{۱۴}، ۲۰۲۲؛ وی^{۱۵}، ۲۰۲۲).

مفاهیم مالی هم به‌صورت آشکار و هم به‌طور ضمنی توسط عوامل اجتماعی‌شدن منتقل می‌شود (دالولیو^{۱۶}، ۲۰۲۳) و انتقال ناخودآگاه مفاهیم، مشاهده و انتظارات یا کپی‌برداری از رفتار مالی دیگران، همگی نمونه‌هایی از اجتماعی‌شدن مالی هستند (ندوا^{۱۷}، ۲۰۲۳). درحالی‌که اجتماعی‌شدن مالی از طریق اشتراک‌گذاری ایده‌ها در مورد مسائل مالی اتفاق می‌افتد (سورگنتا و همکاران^{۱۸}، ۲۰۱۹؛ مدینگا و همکاران^{۱۹}، ۲۰۲۲؛ زائمه و همکاران^{۲۰}، ۲۰۲۲). این به معنی ایجاد آگاهانه فرصت‌هایی برای نسل جوان برای درگیر شدن در شیوه‌های مالی است (جوهان و همکاران^{۲۱}، ۲۰۲۱). اجتماعی‌شدن مالی بر استراتژی و برنامه‌ریزی جهت پس‌انداز، مخارج و کسب ثروت افراد و همچنین بر نگرش ریسک مالی و رضایت مالی فرد تأثیرگذار است (ساراب و ناندان^{۲۲}، ۲۰۱۹؛ کومار و بانسال^{۲۳}، ۲۰۲۰؛ دگیو و همکاران^{۲۴}، ۲۰۲۳). ضمناً نگرش ریسک مالی یک فرد در طی یک دوره زمانی تکامل می‌یابد و عوامل

1. LeBaron & Kelley
2. Li et al.
3. Kim et al.
4. Pak et al.
5. Pucci
6. Ullah & Yusheng
7. Nomlala
8. Pinto et al.
9. Shim et al.
10. Serido & Deenanath
11. DeJohn et al.
12. Wu et al.
13. LeBaron et al.
14. Marley-Payne
15. Wee
16. Dallolio
17. Ndou
18. Sorgente et al.
19. Madinga et al.
20. Zaimah et al.
21. Johan et al.
22. Saurabh & Nandan
23. Kumar & Bansal
24. Degue et al.

اجتماعی، در درجه اول والدین و آموزش رسمی بر تمایل فرد برای پذیرش ریسک‌های مالی تأثیرگذار است (غزالی و همکاران^۱، ۲۰۲۳؛ زلی برون و همکاران، ۲۰۲۲). اجتماعی شدن مالی (اگنیو^۲، ۲۰۱۸) تأثیر مثبتی بر نحوه مدیریت افراد بر دارایی خود دارد که منجر به رضایت مالی افراد می‌شود. فقدان اجتماعی شدن مالی (آنتونی و همکاران^۳، ۲۰۲۲) مهم‌ترین عامل پیش‌بینی‌کننده مشکلات مالی است. ژائو و همکاران^۴ (۲۰۲۳) نشان دادند که اجتماعی شدن مالی والدین بر متغیرهای نگرش مالی تأثیر دارد و به نوبه خود بر سلامت مالی تأثیر می‌گذارد. نتایج مدینگا و همکاران (۲۰۲۲)، تحت عنوان تأثیر اجتماعی شدن مالی بر رضایت مالی نشان داد، کسانی که تمایل بیشتری به فرصت‌سازی دارند، احتمالاً از وضعیت مالی خود راضی هستند و بهبود اجتماعی شدن مالی تأثیر مستقیمی بر شادی مالی دارد. اگر افراد از طریق ابعاد اجتماعی شدن (نظری و همکاران، ۱۴۰۱) دانش مالی خود را ارتقا دهند، باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و رضایتمندی آن‌ها شده و موجب افزایش میزان سرمایه‌گذاری افراد در بازار سرمایه خواهد شد. ژائو و همکاران (۲۰۲۳) معتقدند که اجتماعی شدن مالی والدین تأثیر مثبت معناداری بر سواد مالی، رفتار مالی و رفاه مالی دارد، علاوه بر این، تحصیلات والدین می‌تواند به‌طور قابل توجهی بر کیفیت اجتماعی شدن مالی والدین تأثیر بگذارد. بسیاری از پژوهشگران نشان دادند که اجتماعی شدن مالی والدین در دوران کودکی و نوجوانی با نتایج مالی در بزرگسالی مرتبط است (لی بارون و همکاران، ۲۰۲۳) و همچنین اجتماعی شدن مالی که افراد دریافت می‌کنند نه تنها با رفاه مالی آینده آن‌ها، بلکه با رفاه ذهنی و جسمی نیز مرتبط است (لی بارون و کلی، ۲۰۲۱).

بهزیستی مالی

بهزیستی به‌عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر رضایت از زندگی، شامل حسن رضایت، خشنودی و پاسخ‌گویی نسبت به نیازها و آرزوها در زمان کافی تعریف شده است. بهزیستی به شاخص‌های توسعه انسانی که شامل درآمد، وضعیت سلامت، آموزش و محیطی زندگی مردم اشاره دارد. به‌عنوان مثال، در سال ۱۹۹۰، شاخص توسعه انسانی به‌عنوان جایگزینی برای تولید ناخالص داخلی معرفی شد؛ زیرا ظرفیت آن برای میانگین ترکیب درآمد، سلامت و نتایج آموزشی است (اشفورد^۵، ۲۰۲۳). از بهزیستی به‌طور فزاینده‌ای به‌عنوان یک شاخص معتبر و معنادار پیشرفت اجتماعی در کنار یا به‌جای سرانه تولید ناخالص داخلی استفاده می‌شود که می‌تواند برای قضاوت در مورد تأثیر سیاست‌های دولت استفاده شود (بارینگتون و اسکند^۶، ۲۰۱۸؛ داجی^۷، ۲۰۱۱؛ بوارینی و همکاران^۸، ۲۰۰۶؛ جیانتی و همکاران^۹، ۲۰۱۵؛ داینر و همکاران^{۱۰}، ۲۰۱۵؛ دوایر^{۱۱}، ۲۰۲۳). ضمناً شناسایی قوی‌ترین همبستگی‌های بهزیستی به‌عنوان نقطه شروع در اطلاع‌رسانی حیاتی است (هاپر و سو^{۱۲}، ۲۰۱۳). سیاست‌هایی که بهزیستی را پشتیبانی و تقویت می‌کنند، ارتباط نزدیکی با رضایت مالی دارند (داینر و چان^{۱۳}، ۲۰۱۱) و چارچوب‌های مختلف بهزیستی به

1. Ghazali et al.
2. Agnew
3. Anthony et al.
4. Zhao et al.
5. Ashford
6. Barrington & Escande
7. Dacci
8. Boarini et al.
9. Giannetti et al.
10. Diener et al.
11. Dwyer
12. Huppert & So
13. Diener & Chan

معیارهای مختلفی از رضایتمندی که یکی از آن‌ها مالی است بستگی دارد (آنجلینی و همکاران^۱، ۲۰۱۳). همچنین دیدگاه بهزیستی به تجربه عاطفی (یعنی شادی) و زندگی فرد به‌عنوان یک کل (یعنی رضایت از زندگی) اشاره دارد (دیگوویا^۲، ۲۰۱۵).

امنیت مالی

امنیت مالی سطح دوم سلسله‌مراتب مزلو^۳ (مزلو، ۱۹۴۳) با نیاز به رهایی از خطر، ترس و غیرقابل‌پیش‌بینی بودن، چه فیزیکی و چه روانی مشخص می‌شود. طبق نظریه گارسیا و زیرون^۴ (۲۰۲۲)، نیاز مالی را می‌توان به نیازهای فیزیولوژیکی و نیازهای امنیتی تقسیم کرد. جایی که نیازهای امنیتی را می‌توان به‌عنوان یک سطح پایین‌تر در نظر گرفت، نیاز فیزیولوژیکی و نیاز مالی مربوط به خرید آینده (مصرف) را می‌توان به‌عنوان یک سطح بالاتر از نیاز امنیتی در نظر گرفت. امنیت مالی (هاول و همکاران^۵، ۲۰۱۳) را به‌عنوان توانایی مالی یک فرد در نظر می‌گیرد که اگر شرایط مالی در آینده تغییر کند (به‌عنوان مثال، از دست دادن شغل)، فرد قادر خواهد بود هم نیازهای اساسی و هم نیازهای آینده را برآورده کند. در مورد وضعیت اقتصادی فعلی افراد، تغییرات در وضعیت مالی در طول زندگی بر احساس امنیت مالی تأثیر می‌گذارد و می‌تواند عامل مهمی در رفاه کلی باشد. امنیت مالی، همان‌طور که توسط آستن و همکاران^۶ (۲۰۱۴)، توضیح داده شده است، می‌تواند با تجمع ثروت مادی یا به‌عنوان توانایی به دست آوردن و حفظ یک استاندارد زندگی خاص در طول یک چرخه زندگی نشان داده شود. درنهایت امنیت مالی اطمینان از در امان ماندن اموال و دارایی‌ها و سایر منابع مالی در برابر آسیب‌های مختلف است (نوید نیا، ۱۳۸۴). مفهوم امنیت مالی بسیار متنوع است، اما در بیشتر موارد، تفاسیر متفاوت است و هرگونه امنیت شامل به حداقل رساندن یا اجتناب از خطرها است (پاولوف^۷، ۲۰۲۳). نتایج پژوهشی که آنتوی و همکاران^۸ (۲۰۲۲) انجام دادند حاکی از این بود که سطح دانش مالی پاسخ‌دهندگان به‌شدت با امنیت مالی مرتبط است و مطابق گفته واسیلیشینا و همکاران^۹ (۲۰۲۲)، خطرهای امنیت مالی در فعالیت تجاری در ساده‌ترین تعبیر به معنای احتمال وقوع تصادفی پیامدهای مالی نامطلوب به‌طور کلی است.

نظریه اجتماعی شدن مالی بیان می‌کند که بسیاری از رفتارهای انسان با مشاهده رفتار دیگران در محیط اجتماعی آموخته می‌شود. این مهم باعث تصمیم‌گیری صحیح در مسائل مالی و سرمایه‌گذاری توسط افراد خواهد شد (بندورا^{۱۰}، ۱۹۸۹). از طرفی امنیت مالی به معنی فقدان ترس، نگرانی و اطمینان در سرمایه‌گذاری است. عدم تسلط به مسائل نگرشی، رفتاری و عدم شناخت سوءگیری‌های روان‌شناختی باعث کاهش امنیت مالی و در صورت شناخت کافی، افزایش امنیت مالی را به‌دنبال خواهد داشت. همچنین بهزیستی مالی نیز تحت تأثیر اجتماعی شدن مالی و امنیت مالی قرار گرفته و هر چه یادگیری اجتماعی و امنیت مالی بیشتر شود، سرمایه‌گذاران از بهزیستی مالی خوبی برخوردار شده و منجر به تصمیم‌گیری صحیح آن‌ها در سرمایه‌گذاری خواهد شد. در نهایت تصمیم‌گیری مناسب افراد،

-
1. Angelini et al.
  2. De Gouveia
  3. Maslow
  4. Garcia & Zeron
  5. Howell et al.
  6. Austen et al.
  7. Pavlove
  8. Antwi et al.
  9. Vasylyshyna et al.
  10. Bandura

باعث رشد همه جانبه جامعه، افزایش درک بهتر از بازارهای مالی، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، کاهش خلأ اطلاعاتی و کاهش ریسک در سرمایه‌گذاری را به دنبال خواهد داشت (گرین و لیوز، ۲۰۱۳).

مشاهدات بر تئوری یادگیری اجتماعی، نشان داده است بخش زیادی از تفکرات و رفتار اشخاص ناشی از عوامل اجتماعی شدن مالی است به عبارت دیگر، اجتماعی شدن مالی که غالباً شامل آموزش‌ها و مفاهیم مالی مستقیم و غیرمستقیم از محیط بیرونی است، سبب ایجاد تقویت و تغییر آگاهی، دانش و رویکردهای تصمیم‌های مالی اشخاص شده است، بنابراین، با زیاد شدن قدرت درک و تحلیل مالی اشخاص، بازده سرمایه‌گذاری‌ها و سودآوری آن‌ها زیاد می‌شود. بررسی‌های مختلف نشان دادند که بهزیستی تحت تأثیر صفات شخصیتی سرمایه‌گذار است که این ویژگی‌ها شامل پنج مؤلفه است که یکی از آن‌ها متغیر اجتماعی شدن از بعد برون‌گرایی است. همچنین سطح بهزیستی اشخاص بر ارتباط اجتماعی آن‌ها آثار قابل توجه دارد (سانچز و همکاران^۲، ۲۰۱۶؛ مون نت و بیهر^۳، ۲۰۱۴؛ ژانگ و شی^۴، ۲۰۱۷). ضمناً دانس^۵ (۱۹۹۴)، بیان کرد که اجتماعی شدن همراه با آموزش مالی غیرمستقیم و براساس برنامه و هدف است که بر تفکرات و نگرش‌های مالی اثرگذار است. اجتماعی شدن مالی شامل آموزش‌هایی است که باعث شده است اشخاص بتوانند در رفتار و مسائل مالی تصمیم‌های درست و بهینه گرفته و این موضوع باعث زیاد شدن رضایتمندی مالی افراد شده است، در غیر این صورت، عدم اجتماعی شدن اشخاص باعث نقص آگاهی و رفتار ناصحیح در مسائل مربوط به امور مالی می‌شود که این موضوع باعث عدم تمایل اشخاص در سرمایه‌گذاری به دلیل عدم دانش و عدم اعتماد به بازار سرمایه است. از نگاه شخصیت حقوقی اکثر سوده‌های پیش‌بینی شده (رضازاده و همکاران، ۱۳۹۸)، قیمت‌گذاری دارایی‌ها (کاردان و همکاران، ۱۳۹۶) و خطاهای ادراکی در تصمیم‌گیری (دشتی‌نژاد و همکاران، ۱۴۰۲)، نشئت گرفته از مسائل نگرشی و روان‌شناختی است.

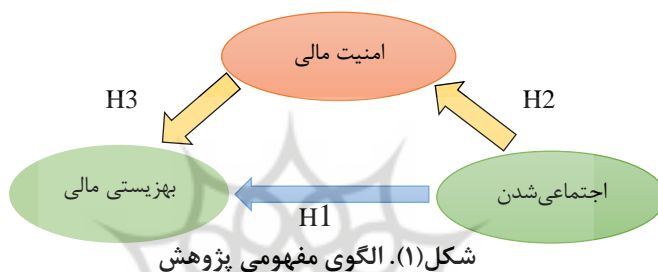
مطالعات تأثیر عوامل جمعیت‌شناختی مانند جنسیت و سن و موقعیت‌های اجتماعی-اقتصادی مانند درآمد، سطح تحصیلات و شغل را بر اجتماعی شدن مالی افراد بررسی کردند (اسماعیل و همکاران^۶، ۲۰۲۲؛ ندو^۷، ۲۰۲۳؛ سریدو و همکاران^۸، ۲۰۱۰؛ گودمونسون و دانس^۹، ۲۰۱۱؛ سریدو و همکاران^۹، ۲۰۲۰؛ نوملالا^{۱۰}، ۲۰۲۱) علی‌رغم اهمیت آن در نحوه تعامل افراد، اطلاعات در مورد رابطه بین اجتماعی شدن مالی و بهزیستی مالی وجود ندارد. در ادبیات رفتار بزرگسالان، شکی وجود ندارد که اجتماعی شدن مالی افراد برای مدیریت مؤثر پول توسط بزرگسالان و رفاه مالی پایدار در بزرگسالی بسیار مهم است. با این حال، به نظر می‌رسد عدم اجتماعی شدن مالی افراد در مناطق روستایی و کم‌درآمد بیشتر از مناطق شهری است و این در حالی است که عوامل متعددی ممکن است در این امر نقش داشته باشند و به نظر می‌رسد امنیت مالی یکی از این عوامل باشد. امنیت به نوبه خود شامل مراتب و انواعی است؛ در بین مراتب امنیت، امنیت مالی از اهمیت خاصی برخوردار است. اشخاص باید مطمئن باشند همیشه درآمد کافی برای رفع مایحتاج ضروری خود خواهند داشت. امنیت مالی باعث آرامش افراد می‌شود و در نهایت باعث افزایش بازده آنان

---

1. Green & Leevies
 2. Sanchez et al.
 3. Monnot & Beehr
 4. Zhang & Shi
 5. Danes
 6. Ismail et al.
 7. Ndou
 8. Serido et al.
 9. Gudmunson & Danes
 10. Nomlala

خواهد شد. امنیت مالی به حالت‌هایی اطلاق می‌شود که در آن سرمایه‌گذاران، با آزادی کامل و بدون تحمل ریسک زیاد، اقدام به سرمایه‌گذاری می‌کنند و معمولاً حالت مقابل بحران مالی را شامل می‌شود (عظیم‌زاده و فتح‌اللهی، ۱۳۹۶).

چارچوب نظری این پژوهش، تلفیقی از نظریه‌های مالی رفتاری، روان‌شناختی و جامعه‌شناسی است. چارچوبی از نظریه‌های ریف، آلبرت بندورا، کاستا و مک کری و دانیل کانمن، دینر و داینر و ... است. ضمناً مالی رفتاری نشان می‌دهد که نگاه سرمایه‌گذار به بازار سرمایه و تصمیم‌های او ناشی از روان‌شناسی سرمایه‌گذار، نظرها و میزان ریسک‌پذیری اوست. همچنین عوامل خرد و کلان کمی و کیفی در الگوهای رفتاری سرمایه‌گذار تأثیرگذار است. این دانش تلاش می‌کند تا با بررسی عوامل روان‌شناختی، دلیل تصمیم‌های سرمایه‌گذاران را شناسایی کند. همچنین بی‌نظمی‌های بازار و فعالیت‌هایی را که از طریق فرضیه بازار کارا قابل توصیف نیستند، توضیح دهد. با توجه به مبانی نظری و تجربی، الگوی مفهومی پژوهش طبق شکل (۱) ترسیم شده است که نشان‌دهنده رابطه میانجی است.

فرضیه‌های پژوهش

براساس مبانی نظری و پیشینه پژوهش، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر بیان می‌شوند:

فرضیه اول: بین اجتماعی‌شدن مالی با بهزیستی مالی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین اجتماعی‌شدن مالی و امنیت مالی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم: بین امنیت مالی و بهزیستی مالی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

فرضیه چهارم: امنیت مالی نقش میانجی بین اجتماعی‌شدن مالی و بهزیستی مالی دارد.

روش‌شناسی پژوهش

در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه استفاده شده است. بخش اول سؤال‌ها مربوط به جمعیت‌شناختی از قبیل سن، جنسیت، تحصیلات و نوع تحلیل سرمایه‌گذاری (فاندامنتال، تکنیکال) و شهر محل زندگی اختصاص دارد. بخش دوم مربوط به سنجش متغیر مستقل اجتماعی‌شدن مالی که از چهار بعد شامل بعد والدین ۳ سؤال؛ بعد همسالان ۳ سؤال؛ بعد شبکه‌های اجتماعی ۳ سؤال و بعد مؤسسات آموزشی ۷ سؤال؛ از پرسش‌نامه سالی^۱ (۲۰۱۵) استفاده شده است. متغیر میانجی امنیت مالی شامل ۴ سؤال از پرسش‌نامه دری^۲ (۲۰۲۲) و متغیر وابسته بهزیستی مالی شامل ۷ سؤال (محقق‌ساخته) در قالب مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت استفاده شد. ضمناً تمامی سؤال‌های پرسش‌نامه طبق نظر خبرگان و متخصصان تعدیل شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی با نرم‌افزار اسپ‌اس‌پی نسخه ۲۷ و در بخش آمار استنباطی با رویکرد مدل‌یابی معادلات ساختاری

1. Sallie
2. Dare

و با استفاده از تحلیل مسیر به کمک نرم افزار اموس ۲۶ انجام شد. به علاوه جهت برآورد مقدار شاخص های ناشناخته از روش تخمین حداکثر درست‌نمایی^۱ (MLE) استفاده گردید. در روش مذکور ابتدا باید داده‌ها برای هر متغیر توزیع نرمال داشته باشند؛ سپس باید ضریب کشیدگی هر متغیر بین ۷- تا ۷+ و همچنین ضریب چولگی هر متغیر بین ۲+ و ۲- باشد تا نرمال بودن داده‌ها محرز گردد. ضمناً پیوستگی متغیر وابسته یکی از الزامات است (فیلد^۲، ۲۰۱۳، هیر و همکاران^۳، ۲۰۱۰). قبل از ارزیابی روایی و پایایی شاخص‌های اندازه‌گیری، ابتدا باید مقادیر بار عاملی سؤال‌ها بررسی شود. بار عاملی مقدار بین صفر و یک است، برای بار عاملی ابتدا باید هر سازه با شاخص خودش همبستگی داشته باشد. دوم، برای شاخص‌ها باید حداقل ۰/۵ باشد و در آخر الگو برازش مناسبی داشته باشد و بارهای عاملی باید جمع مجذورشان تقسیم بر تعداد آن‌ها حداقل ۰/۵ باشد تا میانگین واریانس استخراجی نیز در وضعیت مناسب قرار گیرد. در ادامه، با ارزیابی مدل بیرونی به بررسی پایایی، روایی و کیفیت مدل بیرونی پرداخته شد. بدین منظور، از روایی ظاهری، محتوا و روایی هم‌گرا استفاده شد. روایی محتوا طبق نظر استادان دانشگاه و کارشناسان متخصص با اعمال اصلاحاتی ارزیابی و تأیید شد. برای ارزیابی روایی هم‌گرا از آزمون میانگین واریانس استخراجی با حداقل مقدار ۰/۵ استفاده شد. همچنین پایایی ابزار اندازه‌گیری از طریق آزمون آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی^۴ (CR) ارزیابی شده است. حداقل مقدار مناسب برای این دو آزمون ۰/۷ است (هیز^۵، ۲۰۱۸). برای نمونه‌گیری از فرمول کوکران برای جوامع آماری بسیار بزرگ استفاده شده است. بر همین اساس ۴۵۰ نسخه پرسش‌نامه به صورت برخط از سرمایه‌گذاران در بورس دریافت شد که از این تعداد ۴۲۰ پرسش‌نامه پذیرفته گشت. ۳۰ پرسش‌نامه باقیمانده به دلیل اینکه افراد از هیچ‌گونه تحلیلی استفاده نکرده‌اند از آنالیز حذف شدند. لازم به ذکر است که از تمام ۴۲۰ پرسش‌نامه با توجه به اینکه طبق فرمول کوکران (فرمول ۱) حداقل ۳۸۴ بوده، استفاده شده است. تعداد ۳۶ پرسش‌نامه مازاد، برای اینکه خطای نمونه‌گیری کمتر شود در آنالیز لحاظ گردیده است.

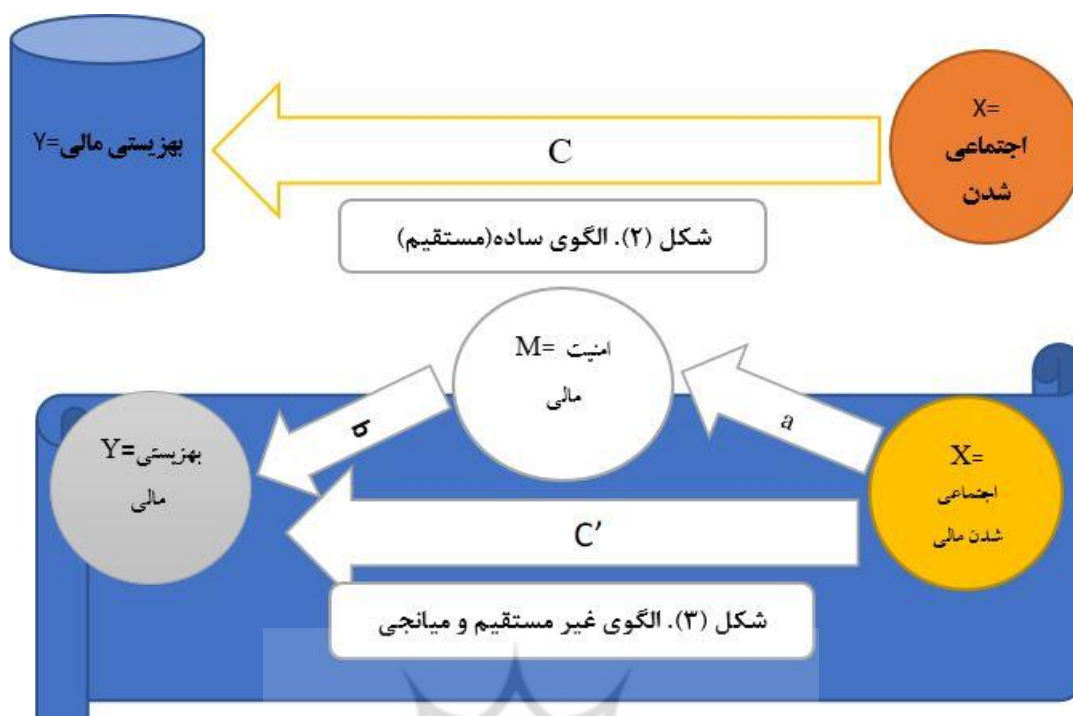
$$n = \frac{t^2 pq}{d^2} = \frac{(1.96)^2 (0.5)(0.5)}{(0.05)^2} = 384 \quad (1)$$

جهت بررسی متغیر میانجی، در ابتدا تأثیر اجتماعی شدن مالی بر بهزیستی مالی (مسیر C) در گام دوم تأثیر اجتماعی شدن مالی بر امنیت مالی (مسیر a) و در گام سوم تأثیر امنیت مالی بر بهزیستی مالی (مسیر b) بررسی می‌شود شکل (۲ و ۳) و برای اینکه مشخص شود میانجی جزئی است یا کلی از شمول واریانس^۶ (VAF) فرمول (۲) استفاده شده است (هیر و همکاران^۷، ۲۰۱۳؛ ماتیو و تیلور^۸، ۲۰۰۶).

$$VAF = (a \times b) \div [(a \times b) + C] \quad (2)$$

در این رابطه a، ضریب مسیر متغیر مستقل به میانجی؛ b، ضریب مسیر میانجی به وابسته؛ C، ضریب مسیر مستقیم مستقل به وابسته است.

1. Maximum Likelihood Estimation
2. Field
3. Hair et al.
4. Composite Reliability
5. Hayes
6. Variance Accounted For
- 7 Hair et al.
8. Mathieu & Taylor

یافته های پژوهش

تجزیه و تحلیل داده‌های جمعیت شناختی با پنج متغیر جنسیت، مدرک تحصیلی، رشته تحصیلی، نوع تحلیل و شهر زندگی انجام شد که در جدول (۱) نشان داده شده است. همان‌طور که در جدول مشخص است نمونه ما از شهرها با فرهنگ‌های متفاوت تشکیل شده است. از نظر نوع تحلیل جهت سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران بیشتر از روش ترکیبی برای تحلیل داده‌ها استفاده می‌کنند؛ یعنی هم دنبال عواید سرمایه و هم دنبال سود نقدی هستند که معادل ۶۰ درصد از نمونه است. ۳۱ درصد تکنیکالیست هستند و ۹ درصد از تحلیل فاندامنرال برای سرمایه‌گذاری استفاده می‌کنند.

جدول (۱). ویژگی‌های جمعیت شناختی سرمایه‌گذاران

متغیرها	گروه‌بندی	درصد	تعداد
جنسیت	زن	۴۶	۱۹۳
	مرد	۵۴	۲۲۷
مدرک تحصیلی	دیپلم	۰/۰۰۵	۲
	فوق دیپلم	۲۲	۹۲
	لیسانس	۵۶	۲۳۵
	فوق لیسانس	۱۵	۶۳
	دکتری	۷	۲۸
	بنیادی	۹	۳۸
	تکنیکال	۳۱	۱۳۰
نوع تحلیل جهت سرمایه‌گذاری	ترکیبی (تکنیکال و بنیادی)	۶۰	۲۵۲
محل زندگی	تهران، شیراز، اصفهان، کرمان، یزد، بندرعباس و تبریز		

جدول (۲) مربوط به آمار توصیفی است، همان طور که در جدول نشان داده شده است کمترین و بیشترین انحراف معیار، میانگین، چولگی و کشیدگی ارائه شده است. میانگین اجتماعی شدن مالی (۳/۶۳)، امنیت مالی (۳/۲۹) و بهزیستی مالی (۳/۵۲) است که نشان از این دارد که سرمایه گذاران بیشتر از میانگین، تحت تأثیر ابعاد اجتماعی شدن مالی قرار دارند و از بهزیستی مالی رضایت بخش و از امنیت مالی خوبی برخوردارند. بر طبق روش شناسی پژوهش از آنجایی که ضریب چولگی متغیرها بین +۲ و -۲ است و ضریب کشیدگی متغیرها بین +۷ و -۷ است، متغیرهای پژوهش نرمال بوده و معیارهای (MLE) را دارا هستند.

جدول (۲). آمار توصیفی

نام متغیر	کمترین	بیشترین	انحراف معیار	میانگین	چولگی	کشیدگی
اجتماعی شدن مالی	۱	۵	۰/۳۸	۳/۶۳	۰/۲۹	۰/۲۳
امنیت مالی	۱	۵	۰/۵۵	۳/۲۹	۰/۷۱	۰/۱۴
بهزیستی مالی	۱	۵	۰/۵۳	۳/۵۲	۰/۵۱	۰/۱۹

آزمون های پایایی و روایی

در این پژوهش از تحلیل عاملی تأییدی جهت سنجش اعتبار و تناسب الگوی اندازه گیری و مناسب بودن بارهای عاملی استفاده شده است. در جدول (۳) تمام بارهای عاملی در سطح مناسب قرار دارند و آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی و همچنین روایی هم گرا نیز در وضعیت مناسب قرار دارند.

جدول (۳). بارهای عاملی معیار روایی و پایایی الگو

متغیرها/ ابعاد	پرسشها	بار عاملی	آلفا کرونباخ	پایایی ترکیبی (CR)	هم گرایی (AVE)
اجتماعی شدن	Q1	۰/۷۶	۰/۷۰۳	۰/۶۹۹	۰/۵۴۰
	Q2	۰/۷۶			
	Q3	۰/۶۹			
مالی / والدین	Q4	۰/۷۹	۰/۷۶۷	۰/۷۳۸	۰/۵۹۰
	Q5	۰/۷۲			
	Q6	۰/۸۰			
مالی / همسالان	Q7	۰/۷۰	۰/۷۲۳	۰/۷۰۶	۰/۵۳۰
	Q8	۰/۷۲			
	Q9	۰/۷۶			
اجتماعی شدن مالی / شبکه های اجتماعی	Q10	۰/۷۵	۰/۷۲۲	۰/۷۰۷	۰/۵۵۰
	Q11	۰/۷۴			
	Q12	۰/۷۳			
	Q13	۰/۸۰			
	Q14	۰/۷۰			
	Q15	۰/۷۴			
	Q16	۰/۷۱			

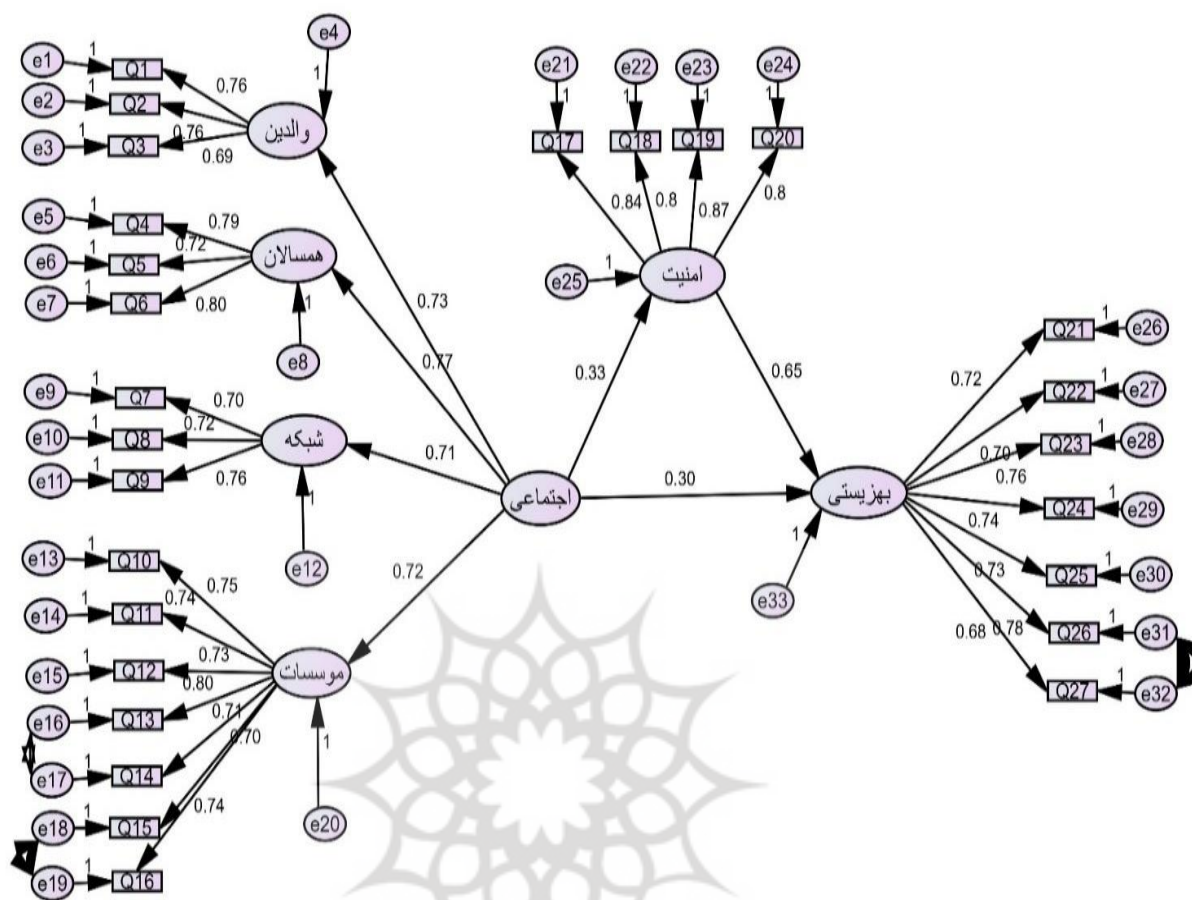
			۰/۸۴۲	Q17	
			۰/۸۰	Q18	امنیت مالی
			۰/۸۷	Q19	
			۰/۸۰	Q20	
			۰/۷۲	Q21	
			۰/۷۰	Q22	
			۰/۷۶	Q23	بهزیستی مالی
			۰/۷۴	Q24	
			۰/۷۳	Q25	
			۰/۷۸	Q26	
			۰/۶۸	Q27	
AVE > ۰/۵ , CR > ۰/۷					

تحلیل مسیر متغیرهای انواع الگوهای معادلات ساختاری (SEM)

تحلیل مسیر با سه الگوی ساختاری که در بخش روش‌شناسی الگوها گفته شده قابل بررسی است. طبق نتایج جدول (۴) با توجه به مقادیر آماره t فرضیه‌های ۱ تا ۴ پژوهش در سطح اطمینان ۹۹٪ تأیید شده‌اند. ضرایب مسیر حاکی از آن است که شدت رابطه بین امنیت مالی با بهزیستی مالی ۰/۶۵٪ با معناداری ۸/۹۱ که بیشترین ضریب را به خود اختصاص داده است و نشان از ارتباط قوی بین این دو متغیر است. ضریب مسیر اجتماعی شدن مالی با امنیت مالی ۰/۳۳ با معناداری ۲/۸۴ است و همچنین ضریب مستقیم اجتماعی شدن به بهزیستی مالی ۰/۳۸ با معناداری ۳/۲۳ است و ضریب غیرمستقیم این دو ۰/۳۰ با معناداری ۲/۶۹ است که نشان از این دارد که متغیر امنیت مالی نقش میانجیگری دارد. در شکل ۴ برازش الگوی پژوهش ترسیم شده است.

جدول (۴). آزمون‌های معناداری فرضیه‌ها و مسیر آن‌ها

فرضیه	مسیر ارتباط	نام مسیر	ضریب مسیر	سطح خطا	آماره t	نتیجه
H1 اجتماعی شدن (مستقیم)	←	بهزیستی مالی	۰/۳۸	***	۳/۲۳	معنادار است
H2 اجتماعی شدن	←	امنیت مالی	۰/۳۳	***	۲/۸۴	معنادار است
H3 امنیت مالی	←	بهزیستی مالی	۰/۶۵	***	۸/۹۱	معنادار است
H4 اجتماعی شدن (غیرمستقیم)	←	بهزیستی مالی	۰/۳۰	***	۲/۶۹	معنادار است
***سطح اطمینان ۹۹٪ است. N=420, *p<0.05, **p<0.01						

شکل (۴). برازش الگوهای پژوهش

با توجه به خروجی نرم‌افزار از نگاه آمار استنباطی ارتباط بین اجتماعی شدن مالی با بهزیستی مالی در سطح ۱ درصد، مثبت و معنادار است و ضریب مسیر آن $0/38$ است که نشانه پذیرش فرضیه اول است. فرضیه دوم ارتباط بین اجتماعی شدن مالی با امنیت مالی در سطح ۱ درصد مثبت و معنادار است و ضریب مسیر آن نیز $0/33$ است، این فرضیه نیز مورد قبول است. فرضیه سوم ارتباط بین امنیت مالی و بهزیستی مالی در سطح ۱ درصد مثبت و معنادار است، ضریب مسیر آن $0/65$ است که این فرضیه هم پذیرفتنی است. برای فرضیه چهارم که تحت عنوان امنیت مالی ارتباط بین اجتماعی شدن مالی و بهزیستی مالی را توضیح می‌دهد، باید سه شرطی که قبلاً توضیح داده شد، برقرار باشد، ضمن اینکه ضریب مسیر اجتماعی شدن مالی با بهزیستی مالی در حضور متغیر میانجی امنیت مالی، $0/30$ است، نتیجه می‌گیریم که میانجی وجود دارد و برای اینکه بدانیم چند درصد متغیر میانجی یعنی امنیت مالی ارتباط بین اجتماعی شدن مالی و بهزیستی مالی را توضیح می‌دهد از فرمول شمول واریانس (VAF) جدول (۵) استفاده شده است که طبق این فرمول ضریب آن $0/36$ است که ابتدا ضریب مسیر a و b را در هم ضرب کرده و در صورت کسر قرار داده و در مخرج هم ضریب مسیر مستقیم، به آن اضافه می‌شود. حاصل تقسیم اگر بین $0/2$ تا $0/8$ قرار گرفت،

میانجی جزئی است اگر بیشتر از ۰/۸ باشد، میانجی کامل و اگر کمتر ۰/۲، میانجی وجود ندارد و قابل تفسیر نیست (هیر و همکاران، ۲۰۱۳). همان‌طور که نتایج نشان می‌دهد میانجی جزئی است.

جدول (۵). شمول واریانس

نتیجه	شمول واریانس (VAF)	مقادیر	مسیر میانجی	فرضیه
	$(a \cdot b)$	$a = 0/33$		
	$VAf = \frac{(a \cdot b)}{(a \cdot b) + C}$	$b = 0/65$		
میانجی‌گری جزئی	$VAf = 0/36$	$C' = 0/30$		H4
	$0/2 < VAf < 0/8$	$C = 0/38$		

برازش مدل روشی برای سنجش میزان سازگاری یک الگوی نظری (تئوریک) با یک الگوی تجربی است. برای این منظور از شاخص‌های متعددی استفاده می‌شود. برای هر یک از این شاخص‌ها دامنه قابل قبولی در نظر گرفته شده است. همان‌طور که در جدول (۶) مشاهده می‌کنید برازش الگوها در مقایسه با حداقل پذیرش شاخص‌ها در سطح مناسبی قرار دارند و در مجموع مناسب ارزیابی شده‌اند. الگوی ۱ ارتباط مستقیم بین متغیر مستقل و وابسته، الگوی ۲ ارتباط بین متغیر مستقل با میانجی و الگوی ۳ ارتباط بین متغیر مستقل با وابسته در حضور میانجی را نشان داده است که نشان از برازش مدل مفروض براساس پیشینه پژوهش و چارچوب نظری را دارد. الگوی ۳ از نظر کای اسکور هنجار شده با ۱/۹۵ از دو الگوی ۱ و ۲ در وضعیت بهتری قرار دارد و همچنین ریشه میانگین خطای برآورد در الگوی ۳ بهتر از دو الگوی دیگر است و دیگر معیارهای برازش نیز در وضعیت مناسب و برابری با الگوی ۱ و ۲ قرار دارند.

جدول (۶). برازش الگوها

شاخص	معیار برازش الگو	حداقل قابل پذیرش	الگوی ۱	الگوی ۲	الگوی ۳
کای اسکور	CMIN		۴۷۳/۱۲	۳۴۹/۲۲	۶۱۱/۶۱
احتمال	P	$P < 0/05$	***	***	***
کای اسکور هنجار شده	CMIN/DF	کوچکتر از ۵	۲/۱۳	۲/۱۴	۱/۹۵
شاخص نیکویی برازش	GFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۱	۰/۹۳	۰/۹۲
برازش هنجار شده	NFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۸۹	۰/۹۱	۰/۸۸
برازش نسبی	RFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۸۷	۰/۸۹	۰/۸۷
برازش افزایشی	IFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۹۴
برازش توکر لويس	TLI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۳	۰/۹۴	۰/۹۳
برازش تطبیقی	CFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۹۴
ریشه میانگین خطای برآورد	RMSEA	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۴

بحث و نتیجه گیری

در این پژوهش ارتباط بین اجتماعی شدن مالی و بهزیستی مالی با میانجیگری امنیت مالی بررسی شد. به طور کلی نتایج بیان می کنند که امنیت مالی رابطه بین اجتماعی شدن مالی و بهزیستی مالی را توجیه می کند. اجتماعی شدن مالی شکل دهنده بخش زیادی از نگرش ها و رفتار مالی فرد است. در نتیجه با توجه به فرضیه اول، اجتماعی شدن مالی باعث افزایش بهزیستی مالی می شود. هر چه اجتماعی شدن مالی از طریق درک، سواد، مهارت و آموزه های اولیه و ثانویه بیشتر باشد، فرد بهتر می تواند در مسائل مالی مربوط به خود تصمیم گیری نماید و این خود علاوه بر اینکه جلوی سوءاستفاده های احتمالی را خواهد گرفت، سطح زندگی و رفاه افراد را که از اجزای بهزیستی هستند، بالا خواهد برد. این امر باعث افزایش اعتماد سرمایه گذاران به بازار سرمایه خواهد شد و افراد با رغبت بیشتری به سرمایه گذاری مبادرت خواهند کرد و از عکس العمل های هیجانی سرمایه گذاران که ناشی از نوع دیدگاه و رفتار است، جلوگیری شده و منابع به سمت شرکت هایی که نیاز مالی دارند سوق داده می شود. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش های لبرون و همکاران^۱، ۲۰۲۲؛ جورگنسن و همکاران^۲، ۲۰۱۷؛ مدینگا و همکاران^۳، ۲۰۲۲؛ نظری و همکاران^۴، ۱۴۰۱ در زمینه اجتماعی شدن مالی هم راستا است. در زمینه بهزیستی مالی هنوز تحقیقی صورت نگرفته است. منتهی در روان شناسی اکثر پژوهشگران در ارتباط با بهزیستی ذهنی تحقیقات گسترده ای انجام داده اند. این تحقیق، آغازی برای تحقیقات آینده در زمینه بهزیستی مالی است که خلأ تحقیقاتی آن در سطح ملی و بین المللی احساس می شود.

با توجه به نتیجه برگرفته از فرضیه دوم، افزایش اجتماعی شدن مالی، امنیت مالی بیشتری به دنبال دارد. سرمایه گذارانی که از نظر مالی آموزه های اولیه و ثانویه مطلوبی دریافت کرده اند، نگرش مالی بیشتری دارند، در نتیجه از امنیت مالی بیشتری برخوردارند و در سرمایه گذاری ریسک پذیرتر هستند. اجتماعی شدن مالی چه اولیه و چه ثانویه بر اقدام سرمایه گذاران نسبت به سرمایه گذاری در بازار سرمایه که خود یکی از ارکان اصلی اقتصاد کشور است و باعث رشد و پیشرفت اقتصاد می شود تأثیر دارد و از طرفی سرمایه گذاران تا زمانی که از امنیت مالی زیادی برخوردار باشند در سرمایه گذاری های خود ریسک پذیرترند و بازده بیشتری را مطالبه خواهند کرد. این امر سبب افزایش سرمایه گذاری در بازار سرمایه خواهد شد و باعث تداوم فعالیت بازار سرمایه گشته که به منزله تداوم رشد اقتصادی کشور است. نتایج این فرضیه با تحقیقات محمدی و همکاران^۵، ۲۰۲۲؛ هاول و همکاران^۶، ۲۰۱۳؛ امرسون و همکاران^۷، ۲۰۲۱ هم راستا است.

با توجه به نتایج فرضیه سوم که افزایش امنیت مالی، سبب افزایش بهزیستی مالی سرمایه گذاران می شود، می توان بدین صورت استنباط نمود، افرادی که امنیت مالی زیادی دارند به دلیل اینکه با آموزه های اولیه و ثانویه؛ یعنی نگرش، دانش و رفتار مالی و به طور کلی با فرایند اجتماعی شدن مالی آشنایی دارند و به صورت مناسب اجتماعی شده اند، دارای درک و استدلال مالی قوی تری نسبت به تصمیم های مالی و سرمایه گذاری ها می باشند. این نقطه قوت می تواند زمینه ساز افزایش احساس رفاه، خشنودی و توانمندی در اخذ کسب بازده فراوان، توانمندی در افزایش سطح درآمد شود، به بیان دیگر افزایش سطح بهزیستی مالی سرمایه گذاران را به دنبال دارد. شدت رابطه فراوان بین امنیت

---

1. LeBaron et al.
2. Jorgensen et al.
3. Madinga et al.
4. Howell et al.
5. Emerson et al.

مالی و بهزیستی مالی نشان از اهمیت امنیت مالی بر بهزیستی مالی دارد. امنیت مالی حتی باعث کاهش ریسک تجاری شرکت‌ها می‌شود.

نتایج حاصل از فرضیه چهارم نشان از این دارد که امنیت مالی ارتباط بین اجتماعی‌شدن مالی و بهزیستی مالی را توضیح می‌دهد. در تبیین این یافته می‌توان گفت همان‌طور که نتایج حاصل از فرضیه اول نشان داد سرمایه‌گذارانی که از نظر مالی به صورت بهتری اجتماعی شده‌اند، به جهت اخذ تصمیم‌های مالی صحیح‌تر، به‌طور مستقیم احساس بهزیستی مالی بیشتری دارند. از طرف دیگر از آنجایی که سرمایه‌گذاران با ویژگی اجتماعی‌شدن مطلوب‌تر، دارای امنیت مالی بیشتری هستند، در فرصت‌های سرمایه‌گذاری با دانش، مهارت، نگرش و درک مالی بیشتری عمل خواهند نمود. به بیان ساده‌تر، اجتماعی‌شدن مالی بیشتر به‌طور غیرمستقیم از طریق افزایش امنیت مالی، موجب ارتقای سطح بهزیستی مالی می‌شود که افزایش میزان رغبت و اعتماد افراد به سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه را به همراه خواهد داشت، همچنین امنیت مالی فراوان باعث کاهش سطح تنش در افراد می‌شود و افراد با مشکلات کمتری در سرمایه‌گذاری مواجه خواهند شد. بنابراین، امنیت مالی رابطه بین اجتماعی‌شدن و بهزیستی مالی را در قالب میانجی توضیح می‌دهد.

به دولتمردان پیشنهاد می‌شود که مراکز آموزشی در ارتباط با سواد مالی را افزایش داده و از طریق مؤسسات آموزشی و شبکه‌های ارتباطی به‌صورت رایگان یا حداقل با کمترین هزینه آموزش‌های لازم را در اختیار سرمایه‌گذاران و دیگر افراد جامعه قرار دهند و همچنین در مدارس از همان ابتدا دانش آموزان را با مسائل مالی آشنا کنند. این تصمیم بسیار مفید خواهد بود و افراد جامعه را به سمتی سوق خواهد داد که جلوی خیلی از سوءاستفاده‌های احتمالی کلاه‌برداران که از ناآگاهی افراد نسبت به مسائل مالی در جهت منافع خودشان سود خواهند برد خواهد گرفت و سرمایه‌های هرچند کوچک و ناچیز افراد، به‌واسطه آگاهی از مسائل مالی در بازار سرمایه و دیگر بازارهای موازی سرمایه‌گذاری شده که باعث کاهش ریسک، عدم تقارن اطلاعاتی و بهبود وضعیت افراد و کشور خواهد شد. همچنین نتایج این پژوهش می‌تواند مورد توجه قانون‌گذاران، مدیران و مسئولان پایه‌گذاری رویه‌ها، رویکردهای مدون و استانداردسازی قرار گیرد، چرا که با شناخت متغیرهای مؤثر بر بهزیستی مالی سرمایه‌گذاران، می‌توان به الگوهای مناسبی دست یافت. هر چه اعتماد سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه بیشتر شود گردش پول در اقتصاد به‌واسطه بازار سرمایه بیشتر خواهد شد و همین امر باعث هدایت منابع مالی به سمت تولید شده و در نهایت رشد اقتصادی، کاهش تورم و اشتغال‌زایی را به همراه خواهد داشت.

به پژوهشگران توصیه می‌شود دیگر متغیرهای بهزیستی و اجتماعی‌شدن را که می‌تواند موضوعات جدیدی برای مطالعات و تحقیقات آتی باشد در نظر داشته باشند. به هر صورت متغیر بهزیستی مالی جدید و نو است و در سطح ملی و بین‌المللی هنوز تحقیقی راجع به آن صورت نگرفته است. بر همین اساس باید تحقیقات زیادی در ارتباط با بهزیستی مالی صورت گیرد. به علاوه این متغیر باعث غنای ادبیات در مالی و رفتاری خواهد شد. از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به پاسخ‌های نادرست داده‌شده به پرسش‌نامه توسط سرمایه‌گذاران یاد کرد و از طرفی این تحقیق به‌صورت مقطعی صورت گرفته است و افراد باید این محدودیت را در نظر بگیرند که نتایج این پژوهش را نمی‌توان به آینده دور تعمیم داد چرا که این مسیر همچنان ادامه دارد.

References

- Agnew, S. (2018). Empirical measurement of the financial socialisation of children by parents. *Young Consumers*, 19(4), 421-431.
- Angelini, G., Bernini, C., & Guizzardi, A. (2013). Comparing weighting systems in the measurement of subjective well-being. *Statistica*, 73(2), 143-163.
- Anthony, M., Sabri, M. F., Rahim, H. A., & Othman, M. A. (2022). Financial socialization and moderation effect of gender in the influence of financial behaviour on financial well-being among young adults. *Malaysian Journal of Consumer and Family Economics*, 28, 68-99.
- Antwi, J., & Naanwaab, C. B. (2022). Generational Differences, Risk Tolerance, and Ownership of Financial Securities: Evidence from the United States. *International Journal of Financial Studies*, 10(2), 35.
- Ashford, D. E. (2023). British dogmatism and French pragmatism: Central-local policymaking in the welfare state. *Taylor & Francis*.
- Austen, S., Jefferson, T., & Ong, R. (2014). The gender gap in financial security: What we know and don't know about Australian households. *Feminist Economics*, 20(3), 25-52.
- Azimzadeh, K. & Fathelahi, I. (2016). Investigating the effect of financial security and corporate governance on the level of financial disclosure of companies listed on the Tehran Stock Exchange, *the first international accounting and management conference*(In Persian).
- Bandura, A. (1989). Human agency in social cognitive theory. *American psychologist*, 44(9), 1175.
- Barrington-Leigh, C., & Escande, A. (2018). Measuring progress and well-being: A comparative review of indicators. *Social Indicators Research*, 135, 893-925.
- Boarini, R., Johansson, Å., & d'Ercole, M. M. (2006). Alternative measures of well-being.
- Brown, D., & Brown, Z. E. (2008). The relationship between investor attachment style and financial advisor loyalty. *The Journal of Behavioral Finance*, 9(4), 232-239.
- Burke, P. J. (2006). Contemporary social psychological theories. *Stanford University Press*.
- D'Acci, L. (2011). Measuring well-being and progress. *Social Indicators Research*, 104, 47-65.
- Dallolio, A. S. (2023). Studying pre-adolescents: An autoethnographic account of a parent-as-researcher. *International Journal of Market Research*, 65(2-3), 297-319.
- Danes, S. M. (1994). Parental perceptions of children's financial socialization. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 5, 127-149.
- Dare, S. E. (2022). Financial decisions matter: promoting positive financial behaviour, financial satisfaction, and financial well-being.
- Dashtinejad, M., Imani Barandagh, M., Rostami, V., & Mohammadi, A. (2023). Evaluation of investors' mental anchor drivers based on the limitation of derivative financial instruments. *Accounting Knowledge Journal*, 14(2), 25-51(In Persian).
- De Gouveia, J. (2015). Indigenous pathways to well-being as resilience outcome in rural communities (Doctoral dissertation, University of Pretoria).
- DeGue, S., Singleton, R., & Kearns, M. (2023). A qualitative analysis of beliefs about masculinity and gender socialization among US mothers and fathers of school-age boys. *Psychology of Men & Masculinities*.
- DeJohn, A. D., Widener, M. J., & Mihailidis, A. (2023). Who uses technology to socialize? Evidence from older Canadian adults. *Discover Social Science and Health*, 3(1), 19.
- Diener, E., & Chan, M. Y. (2011). Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 3(1), 1-43.
- Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. (2015). National accounts of subjective well-being. *American psychologist*, 70(3), 234.
- Dwyer, L. (2023). Tourism development and sustainable well-being: A Beyond GDP perspective. *Journal of Sustainable Tourism*, 31(10), 2399-2416.
- Emerson, E., Stancliffe, R., Hatton, C., Llewellyn, G., King, T., Totsika, V., & Kavanagh, A. (2021). The impact of disability on employment and financial security following the outbreak of the 2020 COVID-19 pandemic in the UK. *Journal of Public Health*, 43(3), 472-478.
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Sage.

- García-Mata, O., & Zerón-Félix, M. (2022). A review of the theoretical foundations of financial well-being. *International Review of Economics*, 69(2), 145-176.
- Ghazali, M.s., Alwi,S.F.S.,Idris,N.H.,Sabri,M.F. & Abd Aziz, N.N. (2023). Financial Well-Being For Sustainable development goals (SDGS): Family as the Foundation. *Journal of Sustainability Science and Management*, 18(10), 81-97.
- Giannetti, B. F., Agostinho, F., Almeida, C. M., & Huisingh, D. (2015). A review of limitations of GDP and alternative indices to monitor human wellbeing and to manage eco-system functionality. *Journal of cleaner production*, 87, 11-25.
- Green, C. P., & Leeves, G. D. (2013). Job security, financial security and worker well-being: new evidence on the effects of flexible employment. *Scottish Journal of Political Economy*, 60(2), 121-138.
- Gudmunson, C. G., & Danes, S. M. (2011). Family financial socialization: Theory and critical review. *Journal of family and economic issues*, 32, 644-667.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2013). Partial least squares structural equation modeling: Rigorous applications, better results and higher acceptance. *Long range planning*, 46(1-2), 1-12.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). Multivariate data analysis (MVDA). *Pharmaceutical Quality by Design: A Practical Approach*.
- Hayes, A.F. (2018). Partial, conditional, and moderated moderated mediation: Quantification, inference, and interpretation. *Communication Monographs*, 85(1), 4-40.
- Howell, R. T., Kurai, M., & Tam, L. (2013). Money buys financial security and psychological need satisfaction: Testing need theory in affluence. *Social Indicators Research*, 110, 17-29.
- Huppert, F. A., & So, T. T. (2013). Flourishing across Europe: Application of a new conceptual framework for defining well-being. *Social indicators research*, 110, 837-861.
- Ismail, M. K., Sarifuddin, S., Muhamad, M. Z., & Siwar, C. (2022). Levels of Stress, Anxiety, and Depression in the Initial Stage of Movement Control Order in Malaysia: A Sociodemographic Analysis. *Proceedings* 82(1), 14.
- Johan, I., Rowlingson, K., & Appleyard, L. (2021). The effect of personal finance education on the financial knowledge, attitudes and behaviour of university students in Indonesia. *Journal of Family and Economic Issues*, 42, 351-367.
- Jorgensen, B. L., Rappleyea, D. L., Schweichler, J. T., Fang, X., & Moran, M. E. (2017). The financial behavior of emerging adults: A family financial socialization approach. *Journal of Family and Economic Issues*, 38, 57-69.
- Kardan, Dr. Behzad, Vadiiei, Dr. Mohammad Hossein and Zulfikar Arani. (2017). The role of behavioral tendencies (feelings and emotions) of investors in company valuation. *Journal of accounting knowledge*, 31(8), 35-7(In Persian).
- Kim, J., Gutter, M. S., & Spangler, T. (2017). Review of family financial decision making: Suggestions for future research and implications for financial education. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 28(2), 253-267.
- Kumar, S., & Bansal, M. (2020). Financial Literacy-the essential skill to enhance well being of the students (A review of earlier studies). *International Journal of Education, Modern Management, Applied Science & Social Science*,2(2), 101-112.
- LeBaron, A. B., & Kelley, H. H. (2021). Financial socialization: A decade in review. *Journal of family and economic issues*, 42(1), 195-206.
- LeBaron-Black, A. B., Curran, M. A., Hill, E. J., Freeh, M. E., Toomey, R. B., & Speirs, K. E. (2022). Parent Financial Socialization Scale: Development and preliminary validation. *Journal of Family Psychology*, 36(6), 943.
- LeBaron-Black, A. B., Kelley, H. H., Hill, E. J., Jorgensen, B. L., & Jensen, J. F. (2023). Financial Socialization Agents and Spending Behavior of Emerging Adults: Do Parents, Peers, Employment, and Media Matter?. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 34(1),6-19.
- LeBaron-Black, A. B., Saxey, M. T., Driggs, T. M., & Curran, M. A. (2023). From Piggy Banks to Significant Others: Associations Between Financial Socialization and Romantic Relationship Flourishing in Emerging Adulthood. *Journal of Family Issues*, 44(5), 1301-1320.

- Li, Y., Tang, X., Yang, H., & Liu, Y. (2023). Parental marriage and the non-cognitive abilities of infants and toddlers: Survey findings from China Family Panel Studies. *Economics & Human Biology*, 50, 101-272.
- Madinga, N. W., Maziriri, E. T., Chuchu, T., & Magoda, Z. (2022). An investigation of the impact of financial literacy and financial socialization on financial satisfaction: Mediating role of financial risk attitude. *Global Journal of Emerging Market Economies*, 14(1), 60-75.
- Marley-Payne, J., Dituri, P., & Davidson, A. (2022). Financial Education, Mathematical Confidence, and Financial Behavior. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 33(2), 194-204.
- Maslow, A. H. (1943). Preface to motivation theory. *Psychosomatic medicine*, 5(1), 85-92.
- Mathieu, J. E., & Taylor, S. R. (2006). Clarifying conditions and decision points for mediational type inferences in organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 27(8), 1031-1056.
- Mindra, R., & Moya, M. (2017). Financial self-efficacy: a mediator in advancing financial inclusion. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal*, 36(2), 128-149.
- Mohammadi, M., Naderian, A., Ashrafi, M., & Gorganli Doji, J. (2022). Effect of financial literacy and risk aversion on the relationship between self-control and financial security of individual investors in Tehran Stock Exchange. *International Journal of Nonlinear Analysis and Applications*, 13(1), 2015-2024.
- Monnot, M. J., & Beehr, T. A. (2014). Subjective well-being at work: Disentangling source effects of stress and support on enthusiasm, contentment, and meaningfulness. *Journal of Vocational Behavior*, 85(2), 204-218.
- Naveed nia M. (1384). Multiplicity of security: national, public and social security, *Journal of Social Security Studies*, 1(2-3), 35-58(In Persian).
- Nazari, Mohammad Sajjad, Taibi Naqandari, Amir Hossein, and Zainli, Hadith. (2022). Investigating the effect of financial socialization on financial satisfaction with regard to the mediating role of financial dogmatism. *Journal of Accounting Knowledge*, 13(1), 141-165 (In Persian).
- Ndou, A. (2023). Parental financial socialization and socioeconomic status. *Financial Studies*, 27(1).
- Ndou, A. (2023). The relationship between culture and parental financial socialization. *Eurasian Journal of Economics and Finance*, 11(1), 41-51.
- Nene, X. N. (2020). The relationship between wellbeing and academic staff performance at the University of KwaZulu-Natal (Doctoral dissertation).
- Nomlala, B. (2021). Financial socialisation of accounting students in South Africa. *International Journal of Finance & Banking Studies (2147-4486)*, 10(2), 01-15.
- Nosan, N. (2019). Financial security of the state: content and problems of governance in the system of the national economy. *Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Economic Sciences*, (2).
- Pak, T. Y., Fan, L., & Chatterjee, S. (2023). Financial socialization and financial well-being in early adulthood: The mediating role of financial capability. *Family Relations*.
- Pinto, M. B., Parente, D. H., & Mansfield, P. M. (2005). Information learned from socialization agents: Its relationship to credit card use. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 33(4), 357-367.
- Pucci, B. G. (2023). A Comparison Study of Financial Literacy Outcomes for Different Socioeconomic Adolescent Groups Receiving Experiential Instruction (Doctoral dissertation, Wilmington University (Delaware)).
- Rezazadeh, H., Pakmaram, A., Bahri Sales, J., & Abdi, R. (2020). Effect of bias in management earnings forecasts on investment behavior of firm and information asymmetry. *Journal of Accounting Knowledge*, 11(2), 139-167(In Persian).
- Sallie, N. (2015). The impact of socialisation factors on financial literacy amongst employees in the financial services industry (Doctoral dissertation, University of Pretoria).

- Sánchez-Álvarez, N., Extremera, N., & Fernández-Berrocal, P. (2016). The relation between emotional intelligence and subjective well-being: A meta-analytic investigation. *The Journal of Positive Psychology, 11*(3), 276-285.
- Saurabh, K., & Nandan, T. (2019). Role of financial knowledge, financial socialisation and financial risk attitude in financial satisfaction of Indian individuals. *International Journal of Indian Culture and Business Management, 18*(1), 104-122.
- Serido, J., & Deenanath, V. (2016). Financial parenting: Promoting financial self-reliance of young consumers. *Handbook of consumer finance research, 291-300*.
- Serido, J., LeBaron, A. B., Li, L., Parrott, E., & Shim, S. (2020). The lengthening transition to adulthood: Financial parenting and recentering during the college-to-career transition. *Journal of Family Issues, 41*(9), 1626-1648.
- Serido, J., Shim, S., Mishra, A., & Tang, C. (2010). Financial parenting, financial coping behaviors, and well-being of emerging adults. *Family Relations, 59*(4), 453-464.
- Shavkatjonov, M., & Sholdarov, D. (2023). Personal financial security: Current problems and solutions. *International Bulletin of Applied Science and Technology, 3*(3), 286-288.
- She, L., Waheed, H., Lim, W. M., & Vahdati, S. (2022). Young adults' financial well-being: Current insights and future directions. *International Journal of Bank Marketing, 41*(2), 333-368.
- Shim, S., Serido, J., Tang, C., & Card, N. (2015). Socialization processes and pathways to healthy financial development for emerging young adults. *Journal of Applied Developmental Psychology, 38*, 29-38.
- Sorgente, A., & Lanz, M. (2019). The multidimensional subjective financial well-being scale for emerging adults: Development and validation studies. *International Journal of Behavioral Development, 43*(5), 466-478.
- Ullah, S., & Yusheng, K. (2020). Financial socialization, childhood experiences and financial well-being: The mediating role of locus of control. *Frontiers in Psychology, 11*, 2162.
- Vasylyshyna, L., Popova, O., Hoholieva, N., Lyzunova, O., Medvedieva, M., Laskavets, K., ... & Shevchenko, S. (2022). Assessment of the Impact of Digitalized Management on the Financial Risks of Industrial Enterprises. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 6*(13), 120.
- Virigineni, M., & Rao, M. B. (2017). Contemporary developments in behavioural finance. *International Journal of Economics and Financial Issues, 7*(1), 448-459.
- Ward, S. (1974). Consumer socialization. *Journal of Consumer Research, 1*(2), 1-14.
- Wee, L. L. M., & Goy, S. C. (2022). The effects of ethnicity, gender and parental financial socialisation on financial knowledge among Gen Z: the case of Sarawak, Malaysia. *International Journal of Social Economics, 49*(9), 1349-1367.
- Wu, Y., Xiao, H., & Wang, Y. (2023). Changing socialization values for children in China, 1990-2012. *Chinese Sociological Review, 55*(3), 323-349.
- Xiao, J. J., & Porto, N. (2022). Financial capability and wellbeing of vulnerable consumers. *Journal of Consumer Affairs, 56*(2), 1004-1018.
- Zaimah, R., Ibrahim, N. M., & Sarmila, M. S. (2022). The Financial Capability of the Millennial Generation during the Pandemic of Covid-19.
- Zhang, S., & Shi, Q. (2017). The relationship between subjective well-being and workplace ostracism: The moderating role of emotional intelligence. *Journal of Organizational Change Management, 30*(6), 978-988.
- Zhao, H., Zhang, L., & Anong, S. (2023). Financial socialization and financial distress: The role of cognitive and noncognitive abilities. *Journal of Consumer Affairs*.